

Problemi niso malenkostni

Ce bi človek prebiral samo naš interni časopis, bi letos kot tudi že prejšnja leta, mirno šel na dopust, prepričan, da je v naši ISKRI vse v najlepšem redu oz. da so problemi malenkostni v primerjavi z našimi nalogami, saj bomo z določeno dozo »optimizma vse naše težave premostili«, kot je bil to slučaj že vsa leta doslej. Toda temu ni tako! Kolektiv kranjske »Elektromehanike« ima sicer nekaj notranjih težav, ki mu jih povzročajo neljube in prekomerne zaloge nekaterih izdelkov, dočim gredo drugi izlep v prodajo, le denarja — iztržka ni; tovarna instrumentov v Otočah, marljivo in mlad kolektiv se zelo trudi in se korak za korakom uspešno prebija na zunanji trg; tovarna aparatov na Savski cesti v Ljubljani mozga in premišljuje kako bi hitreje in kvalitetneje delala, nagrajuje svoje racionalizatorje, šola in izobražuje svoje kadre — in uspešno posluje. Menim, da vedo kaj hočejo. Ne bom našteval vseh tovarn, vsaka od njih ima svoje dobre in slabe strani, svoje pluse in svoje minuse, ugodnosti in težave. S tem ni prizaneseno nikomur, nobeni organizaciji niti strokovnim službam — vendar če vse pluse in minuse seštejemo, menim, da ni prevelikih pogojev za veselo »rajžanje« na »okance«!

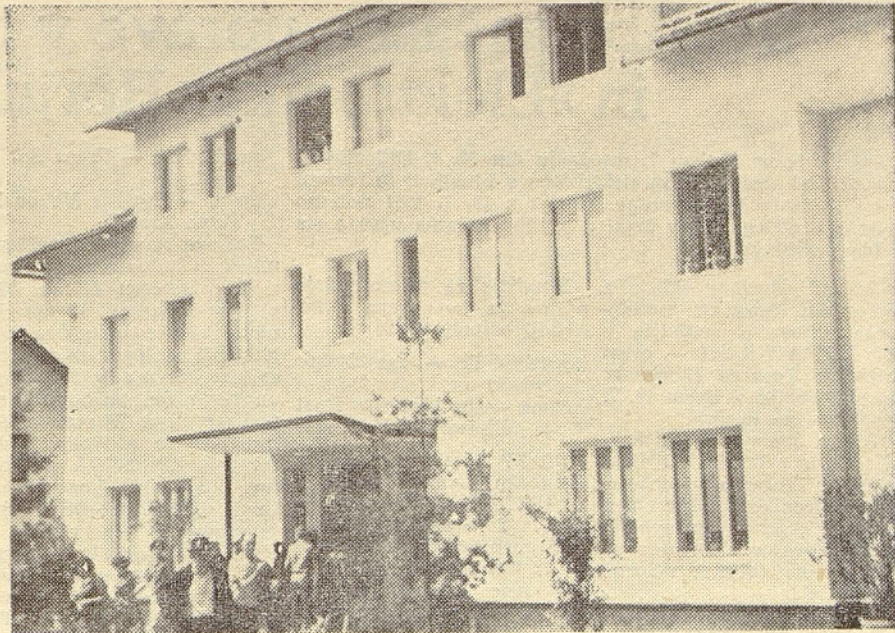
Zaključili smo pol poslovnega leta s kopico težav in skoraj nerešljivih problemov. Nekaj jih je take narave, da ne moremo kaj dosti vplivati nanje (devizni režim, carine, krediti), dosti več pa je takih, ki so nastali zaradi nas, naše čiste neposlovnosti, počas-

nega prilagajanja na hitre spremembe na trgu (doma in v svetu), naše ozkosti, in zaradi našega pomanjkljivega znanja tako v upravljanju in vodenju, tehniki prodaje in ne nazadnje v proizvodnji, saj se zgodi, da posamezni kolektivi iz kvalitetnih materialov proizvajajo izdelke, ki niso vedno v čast kolektivu Iskre, ki se je vedno ponašal z visoko kvaliteto svojih izdelkov!

Renome Iskre moramo obdržati za vsako ceno, zato bo upravni odbor ZP v najkrajšem času sprejel važen akt, obvezen za vse organizacije ZP, ki obravnava vprašanje kontrole kvalitete z vsa resnostjo. Morda so nekateri naši kolektivi v težavah prav zaradi tega, ker temu problemu niso posvečali dovolj potrebne pozornosti. Toda tu so še drugi problemi: prekomerne zaloge materialov in polizdelkov, tu je še vprašanje »Avtomacije« in likvidacije neporavnanih računov tega združenja. Vprašanje odgovornosti za tako poslovanje, ki se izkaže z visoko poslovno izgubo poslovnega združenja »Avtomacija«, terja odločno rešitev! Ko bodo znane vse številke in bodo odgovorni ljudje za nastalo izgubo predani sodišču, bomo o tem pisali kaj več.

Tovarna elementov za elektroniko preživlja določeno krizo, za katero se smatra, da jo lahko uspešno reši ter od strani notranje težave le začasna uprava nad celotno tovarno. O tem je sklepal v petek, 30. 6. 1967, centralni delavski svet, o čemer bomo govorili na drugem mestu. Isto velja za Tovarno elek-

(Dalje na 6. strani)

Takole izgleda Iskrin obrat keramičnih kondenzatorjev v Žužemberku, ki uspešno posluje

Predsednik UO ZP dipl. inž. Jože Bauman

Aktualna vprašanja

Zapiranje trga za nekatere proizvode »ISKRE« je povzročilo v nekaj tovarnah ZP gospodarsko krizo, ki ogroža obstoj teh tovarn. Prvi znaki zmanjševanja povpraševanja so bili vidni že pred enim letom in še prej, vendar ves ta čas ni bil podvzet noben učinkovit ukrep, ki bi preprečil zmanjševanje proizvodnje. Sedaj, ko je treba zniževati proizvodnjo in se s tem ves gospodarski plan podre, se razmere v tovarnah zaostrejejo in odkrivajo nezdreave pojave, ki pogosto onemogočajo kakršnokoli učinkovito ukrepanje v tržnih pogojih gospodarjenja.

Kot stalni atributi vzrokov za težak položaj in utemeljitev za izredne ukrepe se pojavljajo: neenotnost in nedisciplina vodilnega kadra, neodgovornost vodilnega in vodstvenega kadra, neizvrševanje sklepov samoupravnih organov in tudi zavračanje ukrepov s strani samoupravnih organov (zmanjševanje proizvodnje in odpuščanje delovne sile, premeščanje in odpuščanje vodstvenega in vodilnega kadra).

Ti pojavi pogosto pripeljejo do zaključka, da leži vzrok za takšno neučinkovitost v samem sistemu upravljanja. Da takšen zaključek ni na mestu, bom skušal prikazati v nekaj grobih obrisih.

Naš družbeno-ekonomski sistem bazira na dohodku kot rezultatu gospodarjenja kolektiva in delitvi dohodka kot neodtujljivi pravici, ki si jo pridobi vsak član kolekti-

va s svojim delom. Toda ta pravica istočasno tudi obvezuje, da kolektiv deli svoj dohodek v skladu z načelom optimalizacije osebne potrošnje (osebni dohodki) sedaj in v prihodnosti. Dviganje osebne potrošnje v prihodnosti pa nujno zahteva v današnjih pogojih gospodarjenja zmanjševanje osebne potrošnje na račun akumulacije. Iz same pravice do delitve dohodka izhaja torej tudi odgovornost za dobro gospodarjenje na vseh nivojih. Dohodek je tudi edina osnova za odločanje na posameznih

organizacijskih nivojih. Za nadaljnje razglabljanje je potrebno poznati družbeno-ekonomsko vsebino dohodka. Po teoriji je:

$Dz\ NV \pm nV$

kar pomeni, da je dohodek vsota ali razlika med novoustanovljenimi vrednostmi in odstopanjem dohodka od novoustanovljenih vrednosti. Z drugimi besedami pomeni dohodek nekega kolektiva tista novoustanovljena vrednost, ki mu jo trg prizna. Ker pa

(Dalje na 3. strani)

Popravek

V 23. številki našega glasila z dne 24. 6. 1967 je bil objavljen »Predlog delovnega programa samoupravnih organov ZP Iskra za mandatno dobo 1967-1968«. Na prvi strani pod 4. točko a) je navedeno:

4. Notranja ekonomika

a) Takojšnja obravnava in ukrepanje v organizacijah, ki bodo predvidoma poslovale z negativnimi rezultati v letu 1967:

— Sprejemniki, Sežana	rok 30. 6. 1967
— Elektronika, Horjul	rok 15. 7. 1967
— Polprevodniki, Trbovlje	rok 30. 6. 1967
— Elementi, Ljubljana	rok 15. 7. 1967
— Avtomatika, Pržan	rok 30. 7. 1967

Po informacijah pri finančnem področju pa ni predviden negativen rezultat poslovanja v letu 1967 za tovarno »Polprevodniki« Trbovlje in »Avtomatika« Pržan. Ti dve tovarni sta bili torej pomotoma navedeni med organizacijami, ki naj bi predvidoma poslovale z negativnimi rezultati v letu 1967.

Delovnim kolektivom se opravičujemo za to napako.

K članku: »Razgovori se bili koristni« — na 2. strani. Udeleženci razgovorov pred spomenikom padlih borcev v Žužemberku

Uvedba začasne uprave v tovarni »Elementi« in »Elektronika« Horjul - upravičena

DS ZP je na svojem 2. zasedanju dne 30. 6. 1967 odredil v tovarni elementov za elektroniko v Ljubljani in tovarni elektronskih instrumentov, Horjul z 10. 7. 1967 začasno upravo. Sklepa DS v zvezi z uvedbo začasne uprave sta bila naslednja:

DS ZP odredi v skladu z določilom člena 116 Temeljnega zakona o podjetjih v ZP ISKRA KRANJ — organizacija: Tovarna elementov za elektroniko z dnem 10. 7. 1967 začasno upravo.

S tem dnem preneha mandat članom DS in UO organizacije: Tovarna elementov za elektroniko, kakor tudi članom organov upravljanja delov Tovarne elementov za elektroniko (obrati, delovne enote itd.).

Sedanji direktor Tovarne elementov za elektroniko tov. Rudolf Deržič se razreši dolžnosti direktorja te organizacije. DS ZP imenuje odbor za začasno upravo v sestavi:

1. predsednik — inž. Jože Preželj, roj. 20. 8. 1921, pomočnik generalnega direktorja ZP ISKRA,

2. član — inž. Mitja Tavčar, roj. 14. 3. 1932, vodja regiona v PSO,

3. član — Anton Lovko, roj. 19. 10. 1920, vodja obrata Zarnice.

Predsednik odbora za začasno upravo zastopa organizacijo: Tovarna elementov za elektroniko pod začasno upravo in ima glede zastopanja enaka pooblastila kot direktor organizacije.

Naloga odbora za začasno upravo je, da v času trajanja začasne uprave odpravi razloge, zaradi katerih je začasna uprava odrejena.

Zčasna uprava traja najmanj 6 mesecev ali največ eno leto, in sicer od 10. julija 1967 do najmanj 10. januarja 1968 ali največ do 10. julija 1968.

Dva meseca pred iztekom začasne uprave mora DS ZP razpisati mesto novega direktorja organizacije: Tovarna elementov za elektroniko Ljubljana in volitve v organe upravljanja organizacije, ki morajo biti opravljene pred iztekom trajanja začasne uprave.

Mandat članov, izvoljenih v organe upravljanja organizacije, začne teči od prvega dne po prenehanju začasne uprave.

Predsednik odbora za začasno upravo mora do 4. avgusta 1967 predložiti upravnemu odboru ZP program sanacije Tovarne elementov za elektroniko Ljubljana. — Istočasno je treba predložiti detaljno poročilo o razlogih za nastalo situacijo (objektivnih in subjektivnih), s predlogi ustreznih ukrepov, zlasti kadrovskih.

Generalni direktor ZP ISKRA KRANJ je s strokovnimi službami ZP ter organizacijami v sestavi ZP, zlasti PSO, NO in ZZA, soodgovoren za uspešno izvedbo sanacije Tovarne elementov za elektroniko, Ljubljana.

Komisija za primopredajo poslov je imenovana v naslednji sestavi:

predsednik — Ivo Štemberger
člana — dr. Miroslav Trost in Milovan Čebohin.

DS ZP odredi v skladu z določilom člena 116 TZP v ZP ISKRA KRANJ — organizacija: Tovarna elektronskih instrumentov, Horjul, z dnem 10. 7. 1967 začasno upravo.

S tem dnem preneha mandat članom DS in UO organizacije: Tovarna elektronskih instrumentov, Horjul. Tovaršč. Albert Burnik ne opravlja več poslov direktorja (razrešen je bil s sklepom DS tovarne v Horjulu z dnem 31. 1. 1967), razreši pa se tov. Stanislav Pavlin, ki je bil imenovan s sklepom DS Tovarne elektronskih instrumentov Horjul z dnem 18. 5. 1967 za direktorja, ki pa poslovno direktorja še ni prevzel. DS ZP imenuje odbor za začasno upravo v sestavi:

1. predsednik — Stanislav Pavlin, roj. 16. 4. 1922,

2. član — Vojko Rупnik, roj. 1. 1. 1929, šef fin. operativne v fin. rač. področju,

3. član — inž. Marjan Lavrenčič, roj. 23. 3. 1915, pomočnik direktorja ZZA.

Predsednik odbora za začasno upravo zastopa organizacijo: Tovarna elektronskih instrumentov pod začasno upravo in ima glede zastopanja enaka pooblastila kot direktor organizacije.

Naloga odbora za začasno upravo je, da v času trajanja začasne uprave odpravi razloge, zaradi katerih je začasna uprava odrejena.

Zčasna uprava traja eno leto in sicer od 10. 7. 1967 do 10. 7. 1968.

Dva meseca pred iztekom začasne uprave mora DS ZP razpisati mesto novega direktorja organizacije Tovarne elektronskih instrumentov, Horjul in volitve v organe upravljanja organizacije, ki morajo biti opravljene pred iztekom trajanja začasne uprave.

Mandat članov, izvoljenih v organe upravljanja organizacije, začne teči od prvega dne po prenehanju začasne uprave.

Predsednik odbora za začasno upravo mora do 4. avgusta 1967 predložiti upravnemu odboru ZP program sanacije Tovarne elektronskih instrumentov, Horjul.

Generalni direktor ZP ISKRA KRANJ je s strokovnimi službami ZP ter organizacijami v sestavi ZP, zlasti PSO, NO in ZZA, soodgovoren za uspešno izvedbo sanacije Tovarne elektronskih instrumentov, Horjul.

Komisija za primopredajo poslov je imenovana v sestavi:

predsednik — Franc Sormrak

člana — Bogdan Mohor in Tomo Kraljič

Podlaga za uvedbo začasne uprave v teh dveh organizacijah v sestavi ZP so bili predvsem razlogi, ki sta ju utemeljili obe komisiji za ugotavljanje razlogov za uvedbo začasne uprave v teh dveh organizacijah, imenovani na podlagi člena 50 statuta ZP z odločbama generalnega direktorja ZP ISKRA KRANJ tov. Vladimira Logarja ter jih je osvojil tudi DS ZP, ko je odredil začasno upravo v obeh organizacijah v zgoraj navedenem smislu. Ti razlogi pa se tudi v celoti opirajo na določilo člena 116 Temeljnega zakona o podjetjih, ki določa:

»Če organizacija v sestavi združenega podjetja ne izvršuje proizvodnih oziroma drugih, po načrtu podjetja določenih gospodarskih nalog ali ne poravnava svojih, s pogodbo, statutom in zakonom določenih obveznosti, lahko odredi delavski svet podjetja v organizaciji začasno upravo.«

Omenjeni razlogi so bili po ugotovitvah omenjenih dveh komisij podani pri obeh organizacijah.

Tako je za Tovarne elementov za elektroniko komisija navedla predvsem naslednji razlog za uvedbo začasne uprave v tej organizaciji:

Tovarna je za leto 1967 že drugič rebalansirala plan proizvodnje, finančni rezultat po drugem rebalansiranju plana pa daje v vsakem pogledu negativen rezultat oziroma pride do izgube.

Komisija sodi, da so poleg tega podani še tehnološko-organizacijski in komercialni momenti kar vse daje osnovo za uvedbo začasne uprave nad celotno organizacijo »Elementi«. Edino ta rešitev omogoča zadosti hitro ukrepanje in poseganje v smeri reševanja nastale problematike.

Ob pretresanju problematike tovarne »Elektronika« — Horjul so bili s strani tako direktorja, kot tudi predsednikov upravnega odbora in delavskega sveta te organizacije iznešeni pglavitni vzroki, ki nujno terjajo uvedbo začasne uprave v tej organizaciji, ker jih sedanji organi upravljanja te organizacije ne morejo uspešno rešiti.

Iz gradiva komisije, ki je ugotavljala situacijo v Tovarni »Elektronika« Horjul, izhaja da:

— tovarna ne izpolnjuje prvotno sprejetega plana proizvodnje in je zaradi tega pripravljen rebalans plana;

— tovarna bo po predvidenem finančnem planu za 1967 zaključila poslovno leto s poslovno izgubo;

— v tovarni se kopičijo razloge, ki prekomerno vežejo obratna sredstva in ustvarjajo nelikvidnost tovarne, s

tem pa tudi močno vplivajo na finančni rezultat.

Po mnenju komisije te pomanjkljivosti in nerednosti lahko odpravi samo začasna uprava. — Zato komisija predlaga, da se v tovarni elektronskih instrumentov v Horjulu uvede začasna uprava, ker za to obstojajo razlogi, ki jih navajata 116. čl. Temeljnega zakona o podjetjih in 72. člen statuta ZP ISKRA.

Navedene razloge obeh komisij je DS ZP smatral za dovolj utemeljene in tehtne, da je v skladu s citiranim členom 116 TZP odredil v obeh organizacijah začasno upravo. S tem je DS ZP odobroma za začasno upravo, kot pglavitno nalogo odredil, da v času trajanja začasne uprave odpravi razloge, ki so začasno upravo narekovali. Pred odboroma stoji izredno odgovorna naloga, da v času trajanja začasne uprave dejansko rea-

lizirata s hitrimi in radikalnimi posegi sanacijo poslovanja obeh organizacij s tem, da odpravi negativne posledice navedenih ekonomskih, tehnoloških in komercialnih razlogov oz. da odpravi notranje negativne posledice zaostritve gospodarskega položaja obeh organizacij ter, da izvedeta potrebne ukrepe glede ustreznih boljše kadrovske politike teh organizacij. Za uspešno izvedbo gospodarske sanacije pa nista odgovorna samo oba odbora, ampak so za to soodgovorni tudi generalni direktor ZP ISKRA KRANJ, tovariš Vladimir Logar ter druge organizacije v sestavi ZP, zlasti PSO, NO in ZZA, kar je DS ZP s svojima sklepoma o uvedbi začasne uprave v obeh organizacijah še posebej poudaril oziroma odredil.

Strokovni sodelavec
v pravni službi ZP:
Vasilij Polič

Razgovori so bili koristni

Za dan borca je bil v Žužemberku v Iskrinem obratu keramičnih kondenzatorjev organiziran v soboto, 1. julija, razgovor samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij in uprave ZP. Namen: informacije in razgovori o dejavnosti ZP, problematika boreev, položitev venca k obeležju padlih boreev NOB v Žužemberku.

Gostoljubni sprejem je pokazal, da si kolektiv takih in podobnih srečanj še želi. Pred ogledom posameznih oddelkov je vodja obrata tov. Anton Konda na kratko orisal zgodovino obrata, ki je v kratki dobi razvoja prešel od 50 na 400 zaposlenih. Marljivo in disciplinirani kolektiv v redu izpolnjuje svoje naloge, vendar pa močno pogošča tehniški strokovni kader, predvsem zdaj, ko so pričeli izdelovati trimerje.

Obrat spada k tovarni »Elementi« Ljubljana, ki je pred kratkim prešla po sklepu DS ZP pod začasno upravo. Zaradi tega je padel pod isti sklep tudi obrat keramičnih kondenzatorjev, čeprav isti izkazuje ugodno finančno sliko. Razumljivo je, da kolektiv, predvsem pa samoupravne organe in vodstva ta sklep ni mogel zadovoljiti, ker so dobro in skrbno gospodarili. Ker pa je to obrat že imenovane tovarne in ker solidarnost povezuje kolektive v dobrem in slabem, drugega izhoda zaenkrat ni moč najti. Sicer je pa to stvar iskrenega sodelovanja z odborom začasne uprave.

V govoru je bil pogosto omenjen ZZA oz. zadevni razvoj in pomoč. Negativna ocena za to področje dela je bila nekajkrat izražena, zato bi bilo prav, da bi se razvijalci resno pomenili in to na licu mesta — v Žužemberku.

Naš časopis, čeprav le glasilo delovnega kolektiva, preveč zaide v javnost, da bi prek njega lahko pisali o takih in podobnih slabostih, ker so za to primernejša druga pota — direktni razgovori.

Ogled obrata je bil zanimiv, posebno za tiste, ki jih sestav kondenzatorjev zanima. Delo zahteva absolutno natančnost, sicer je izdelek pljen izmetne košare. Od 400 zaposlenih prevladujejo ženske (320), povprečna starost kolektiva pa je 25 let. Torej vsekakor mlad, a po mnenju vodstva zelo discipliniran kolektiv.

Ker je bil obisk vezan s proslavo dneva borca, so leti imeli svoje misli in probleme. Tako je predsednik komisije ZB ZP Miro Mihovec v kratkih besedah povedal, da je v podjetju ISKRA 1730 članov ZB, od teh 620 aktivnih udeležencev NOV. Poudaril je, naj se komisije po organizacijah predvsem zanimajo za aktivne udeležence, oz. tiste, ki imajo priznano dvojno štetje. Zeleti je tudi, da se čimprej reši stanovanjski problem, in naj se boreem ne ukinjajo delovna mesta, v nasprotnem slučaju pa se naj jim preskrbi drugo, nič manj vredno delo. Informiral je navzoče o skrbi za aktivne udeležence in invalide, ki jih je po možnosti treba poslati na letno okrevanje. Tako je (Dalje na 5. strani)

Aktualna vprašanja

(Nadaljevanje s 1. strani) je naš tržni mehanizem še nerazvit, prihaja pogosto do postavljanja tržne cene na osnovi obračuna stroškov, kar povzroča neenake pogoje gospodarjenja in pretirano delitev akumulacije za osebno potrošnjo. Da je nesreča še večja, se je v ISKRI po dosednji praksi večina ostanka dohodka, ki predstavlja akumulacijo, potrošila neekonomsko oz. se je izgubila.

Če vzamemo torej dohodek kot materialno osnovo za vsako upravljanje, je jasno, da to zahteva tudi organizacijsko enotnost na tehnološko-ekonomski osnovi in ne samo ekonomski enotnosti povezave ljudi z enakimi materialno-ekonomskimi interesi. Ker smo že prej ugotovili, da se dohodek ugotavlja na osnovi prodajne proizvodnje (neodvisno od tega ali po plačani, ali po fakturirani

realizaciji), bom vzel za svoje tolmačenje primer proizvajalca ene vrste izdelkov, pri katerem nastajajo vsi stroški izdelka praktično v procesu dela delovne organizacije. Preden gremo dalje, si poglejmo, katere poslovne funkcije ali oddelki neposredno sodelujejo pri ustvarjanju novoustvarjene vrednosti in kateri posredno:

Neposredno:

razvoj
konstrukcija
tehnologija
proizvodnja

Posredno:

finance
računovodstvo
planiranje
nabava s skladišči
prodaja s skladišči
uprava
kontrola

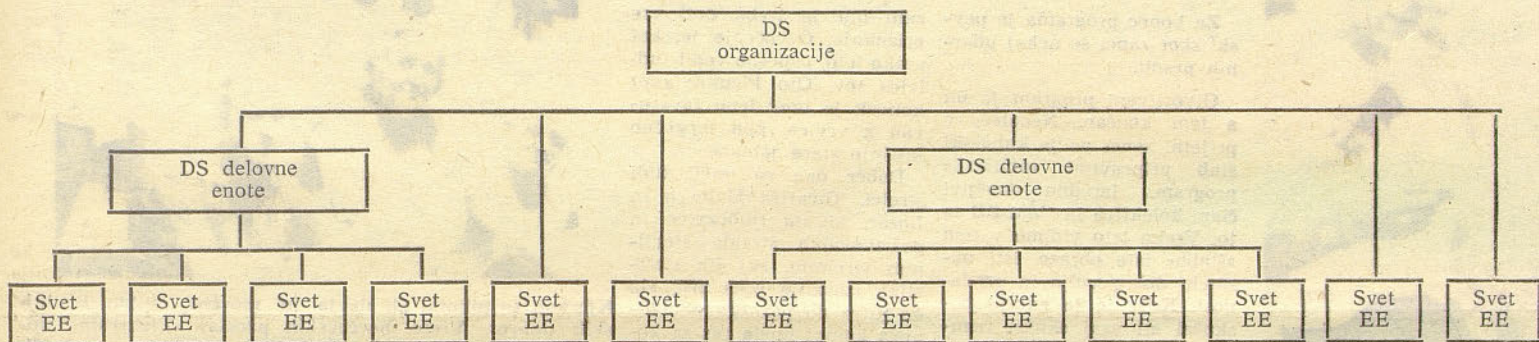
Če pogledamo posamezne oddelke vidimo, da nobena od njih samostojno ne moremo obravnavati kot dohodkovno enoto. Vsak sicer doprinaša k ustvarjanju dohodka, vendar je praktično neizmerljivo, kolikšen je njegov delež. Ne da se pa zanikati dejstva, da je vsak delavec oddelka neposredno zainteresiran za čim višjo osebno potrošnjo. Da bi lahko ta svoj interes materializiral, mora biti določeno, kje in v kolikšni meri se bo njegovo osebno prizadevanje in prizadevanje cellega oddelka pokazalo. — Menim, da ni nobenih bistvenih preprek, da bi tudi delavci v takšnih oddelkih imeli samoupravne pravice in to na osnovi finančnega rezultata kot frazike med planiranimi in obračunanimi stroški. Ti oddelki ali pa več oddelkov, ki so med seboj interesno povezani, lahko

sestavljajo delovno enoto, ki ima izključno pravico odločanja o delitvi finančnega rezultata kot stimulativnega dela osebnega dohodka. V idealnem primeru je delavski svet takšne delovne enote že delavski svet organizacije.

V primeru, da neka organizacija proizvaja več vrst izdelkov pa obstaja možnost organizacije delovnih enot po tehnološko-ekonomskem principu. Pri tem je važno, da se združijo v delovno enoto tisti oddelki, ki neposredno sodelujejo v procesu ustvarjanja novoustvarjene vrednosti. Tako organizirane delovne enote lahko ugotavljajo svoj dohodek in so zato upravičene tudi do njegove delitve. Seveda je upravljanje takšnih enot zaradi njihovega obsega neučinkovito in posredno. Da bi se čimbolj uveljavilo načelo neposrednega upravljanja, je po-

trebno takšne delovne enote razdeliti na manjše enote — (ekonomske enote) po načelu ekonomske enotnosti delavcev (oddelki). Samoupravne pravice teh enot bi temeljile na finančnem rezultatu. Na ta način pridemo do kombiniranega sistema, kjer mora najti tudi interes celotne delovne skupnosti tudi svojo materialno osnovo. Ker je upravljanje edino v okviru ekonomskih enot (oddelki) neposredno, zahteva upravljanje na višjih nivojih organe, kjer so ekonomske enote zastopane po svojih izvoljenih predstavnikih. Vendar bi tukaj poudaril, da ti člani višjih organov ne bi smeli delovati kot predstavniki svoje enote, ampak zastopati interese delovne skupnosti, ki jo ta organ upravlja.

Shematičen prikaz kombiniranega sistema ima naslednjo obliko:

Ker je delovna enota dohodkovna enota in kot taka praktično sposobna samostojnega življenja, je treba ugotoviti, zakaj so takšne enote združene v okviru organizacije. Skupen interes obstaja že v ekonomiki sami:

1. Oddelki, kot so: uprava, nabava, kontrola, prodaja, računovodstvo, finance ipd. predstavljajo gotovo relativno manjši strošek, če so skupni.
2. Zaradi nihanja povpraševanja na trgu nudi organizacija kot celota posameznim delovnim enotam večjo poslovno varnost.
3. Enotno nastopanje na trgu (kupci, dobavitelji) in možnost izoblikovanja učinkovite komercialne politike.
4. Bolj strokovno dolgoročno načrtovanje razvoja.

Nesmiselno se mi zdi namreč, da enota vso akumulacijo porabi zase. Takšne odločitve so z zadostno mero širine in dolgoročnosti možne samo na delavskem svetu celotne organizacije. Odločitev o tem, na katerem nivoju se bo odločalo o razširjeni reprodukciji, bi morala biti ozko povezana z odločitvijo

o skupni organizaciji. — V ostalih vprašanih je vloga delavskega sveta organizacije poudarjeno koordinativna. Odnosi med delovnimi enotami bazirajo na ekonomiki — v medsebojnem poslovanju naj veljajo tržne cene. Prelivanje dohodka je možno s privolitvijo delavskega sveta delovne enote. Takšna pri-

volitev pa je objektivno možna samo takrat, kadar preleti dohodek daje enako ali večjo akumulacijo, kakor če bi bil potrošen znotraj delovne enote, ki ga je ustvarila (vsaj dolgoročno). Odnosi med ekonomskimi enotami znotraj delovne enote (oddelki) temeljijo na planskih cenah, da bi na ta

način izključili možnost prisvajanja neutemeljenih prihrankov na stroških neke ekonomske enote. Sveti ekonomskih enot odločajo o delitvi stimulativnega dela osebnih dohodkov na osnovi uspeha ekonomske enote (prihrankov na stroških) in uspeha delovne enote. (Se nadaljuje)

Nova Gorica: Ponovno so nagradili racionalizatorje

Pred kratkim so samoupravni organi tovarne v Novi Gorici potrdili vse predloge komisije za racionalizacijo in izboljšave in tako nagradili več članov kolektiva, ki so s svojimi predlogi doprinesli k zniževanju proizvodnih stroškov ali pa uvedli nekaj novosti v tehnološke postopke.

Nagrajeni so bili:

- **Edvard Leban** za predlog, da se spremeni način obdelave povratne osi zagnjalnikov, z enkratno nagrado v znesku S din 8.000.
- **Alojz Čufar** za predlog, da se svornik v osnovni plošči magnetnega vžigalnika vtiska namesto uvija in za izdelavo priprave za vlaganje mazalnega traku v osnovno ploščo, s trikratnim skupnim zneskom S din 35.000.
- **Milan Gruntar** za pred-

log, da pri vzbujevalni pripravi odpade okvir, z enkratno nagrado S din 155 tisoč 552.

- **Marino Makuc** za predlog, da se na nekaterih orodjih vgradi avtomatični omejevalec, z enkratno nagrado S din 5.000.
- **Stojan Lukežič**, za izdelavo naprave za strojno raziglanje jarma magneta nepostojnega regulatorja, z nagrado v trikratnem znesku S din 17.500.
- **Marjan Poljšak**, za zamisel, da je izdelal iz nerabnega litoželeznega podstavka s prigradenim motorjem in konjičkom, stroj za poliranje kolektorjev in je bila s tem sproščena vretenška stružnica, z enkratno nagrado S din 30.000.
- **Orodjarji** za predlog, da se na 31 orodij vgradi avtomatični lovilec, z nagra-

do v znesku S din 30.000. li naši delavci, mojstri in Vsem nagrajencem čestitamo za opravljeno delo, obnem želimo, da se tudi osta-

li naši delavci, mojstri in tehniki gledujejo po svojih sodelavcih.

K. V.

Razpis

ISKRA TOVARNA ELEKTROTEHNIČNIH IN FINOMEHANIČNIH IZDELKOV KRANJ

razpisuje prosto vodilno delovno mesto:

ŠEF DELOVNE ENOTE KINOAKUSTIKE

POGOJI: Visoka ali višja tehniška šola strojne stroke z najmanj 5-letno prakso ali srednja tehniška šola strojne stroke z 10-letno prakso. Pismene ponudbe z dokazili o izobrazbi in opisom dosedanjih zaposlitev naj kandidati pošljejo do 15. 8. 1967 na naslov: RAZPISNA KOMISIJA TOVARNE ISKRA, ELEKTROMEHANIKA, KRANJ, Savska loka 4. Kandidate bomo obvestili o izbiri po razpisu do 26. 8. 1967.

Bil je lep praznik

Kot smo poročali v prejšnji številki so borci »Elektromehanike« organizirali slavnost za dan borca ob vznožju Smarjetne gore oz. nad Sempetrom v Stražišču. Praznik so slavili dan pred 4. julijem. Reči moramo, da so imeli srečno roko, kajti na sam praznik je deževalo, ta dan pa je bilo vreme kot naročeno.

Udeleženci, teh je bilo prek 600, so imeli prostora na pretek. Okolica sama je kar vabila k oddihu. Prostor je bil dobro pripravljen, zastave so vihrale, prek zvočnika pa je odmevala borbena pesem.

Preds. komisije ZB Gvido Dornik med govorom

Ob pol 10. uri so stražiški pevci pod vodstvom dirigenta tovariša Eda Ošabnika pričeli s programom. Izredno discipliniran in glasovno izenačen zbor je navdušil številne udeležence. Njihova udarna pesem, polna navdušenja je odmevala v čudovitem naravnem okolju in se spajala s srci vseh, ki so prišli na slavnost dneva borca. Vmes sta z izredno dikcijo recitirala Vlado Guna, član »Elektromehanike« in mlada Jelka Hvast, dijakinja iz Kranja. Slednja ima izreden talent in prav škoda bi bilo, da bi šel tak talent neopazno skozi življenje.

Predsednik komisije ZB tov. Gvido Dornik je v govoru na-

Vlogo napovedovalca je tokrat dobro opravil tov. Ivan Okorn

nizal dokaj lepih misli, govoril o liku borca, o agresiji, ki jo vsi obojamo in o mladini, o kateri je rekel: »K našim prizadevanjem moramo pritegniti vse ljudstvo, predvsem pa mladino, ki je naš naslednik, zato naj bo naša stalna naloga, da vzgajamo mladi rod v naprednem duhu. Mladina gleda v nas borcih vzor naprednega mišljenja, delavnosti in tovarištva, zato moramo biti istih

Dragi tovariš Tito!

Borci, zaposleni v tovarni Elektromehanika »ISKRA« Kranj, zbrani na proslavi dneva borca, Ti pošiljamo iskrene pozdrave. Želimo, da bi nas še dolgo vodil tako kot doslej, da bi lahko še nadalje mirno gradili našo socialistično deželo. Trdno smo prepričani, da si v teh kritičnih dneh storil vse za ohranitev svetovnega miru.

Tako kot med vojno, Ti tudi danes trdno stojimo ob strani in dosledno podpiramo vsako akcijo za ohranitev miru in mirno rešitev vseh sporov.

Za konec programa je pevski zbor zapel še nekaj udarnih pesmi.

Otvoritveni program je bil s tem končan. Nedaleč, v prijetni senci pa je kuharski štab pripravljal »notranji« program. Izredno marljivi člani kolektiva in člani ZB so to. Vsako leto vidimo v tem »štabu« iste obraze, isti nasme, dobro voljo in predanost. Kdor je že enkrat poskušal ali vsaj skušal razumeti to delo in vztrajnost, lahko s ponosom čestita tej skupini. Ko je prav prijetno zadišalo po kranjskih klobasah in svežem kruhu, je bilo

Za uspešno ozvočenje je skrbel Oto Pičulin

po zvočnikih moč slišati tole: »Iz kuhinje smo dobili sporočilo, da vabijo vse tiste, ki imajo normalno prebavo, na dober prigrizek. To sporočilo smatrajte za poslovno tajnost, zato naj vsak sam opravi to delo.«

Večkrat je prek dneva humoristična žiljca na »novo odkritega« napovedovalca Ivana Okorna, vzbujala dobro voljo,

misli, kot v času revolucije. Prav je, da se tudi danes odkrito pogovorimo o vseh težavah, ki nas tarejo, kajti pred nami so odgovorne naloge, tako na gospodarskem, kot na političnem področju.

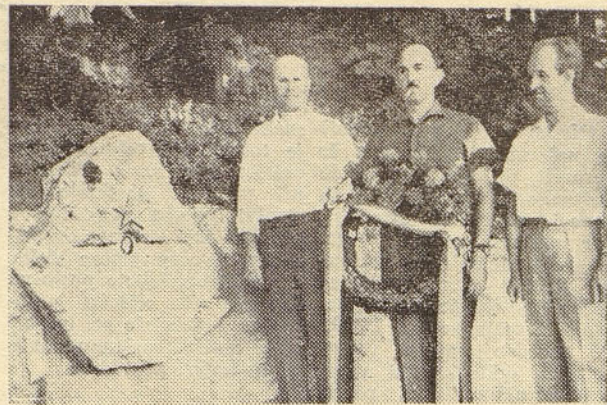
Govor je zaključil s čestitko k prazniku in zaželel uspešno delo tudi v bodoče, za ta dan pa čimveč osebnega zadovoljstva.

Takoj za tem je tov. Okorn prebral naslednjo pozdravno brzojavko tov. Titu:

zato mu je treba dati vse priznanje. Ozvočenje je, kot vsako leto, uspešno vodil tudi letos tov. Oto Pičulin; svoj kotic je imel lepo zavarovan z vrvice, pod mogočno krošnjo stare jablane.

Dober dan so imeli tudi strelci. Tovariša Malovrh in Lozar, ki sta ljubezljivo in požrtvovalno stregla številnim strelcem, saj jih statistika izkazuje prek 400, sta od jutra do poznega popoldneva komaj imela čas za kosilo. Čeprav so točili v »vinski kleti« pod staro lipo izredno kapljico, je zanimivo, da se strelcem to ni poznalo; vse kaže, da so bile roke bolj mirne. Če povem, da je bilo doseženih 49 in 48 točk od 50 možnih, 47, 46 točk pa je bilo doseženih kar na ducate, potem je »kapljica« zaslužila rezultat — odlično.

Tudi v vlečenju vrvi so se poskusili debeli in suhi. Joj, koliko »špeha«, je dejala neka mamica, ko so debeli odvrli srajce. Res, bilo je kaj videti. Pravzaprav suhih nitij ni bilo. Komentator je dedel, da je to zaradi tega, ker pojejo preveč kruha. Silna moč obeh tekmecev je bila skoraj tragična. Vrv se je pretrgala, zagrizeni tekmovalci pa so zleteli drug

Pred polaganjem venca na grob padlega borca Trojarja

Kjerkoli so pikniki ali slavnost ne moremo mimo kuhinjskih dobrot. Vrsto »borčevskih« proslav »Elektromehanike« Kranj vidimo pri delu v kuhinji iste obraze oz. ljudi, ki zavestno in brez plačila delajo ko se drugi veselijo. Škoda, da se jim niso pridružili tudi tisti, ki so točili dobro kapljico. — Vsem iskrena hvala za trud in dobro voljo

prek drugega k objemu matere zemlje, seveda v veliko veselje številnih gledalcev. Poskusili so se tudi tekači, vendar pa je v tej disciplini »pravna služba« povsem odpovedala.

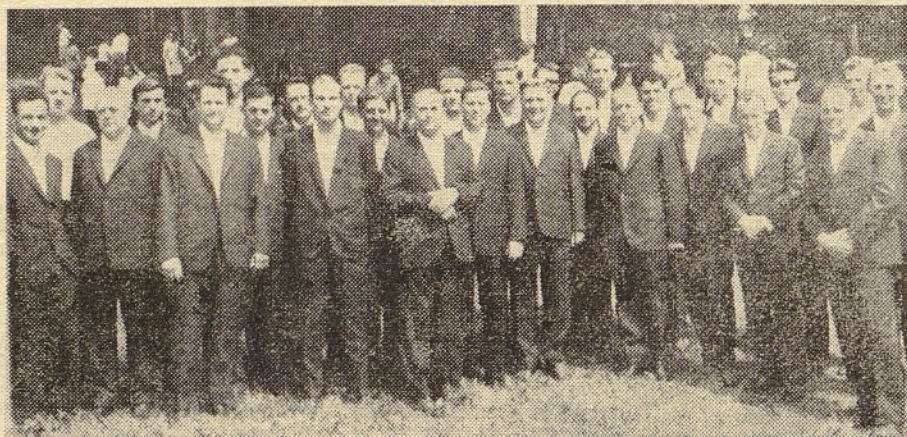
Prav bi bilo, da bi za drugo leto organizirali več športnih prireditev, tako resnih kot šaljivih, za otroke in za odrasle. Tudi za ženske bi se lahko kaj izmislili. Sport namreč družijo, pa tudi zabava.

Oddaljen grom s škofjeloške strani je nakazoval nevihto, vendar rekreacijskega prostora ni dosegel. Večer je legal na zemljo, ko so se

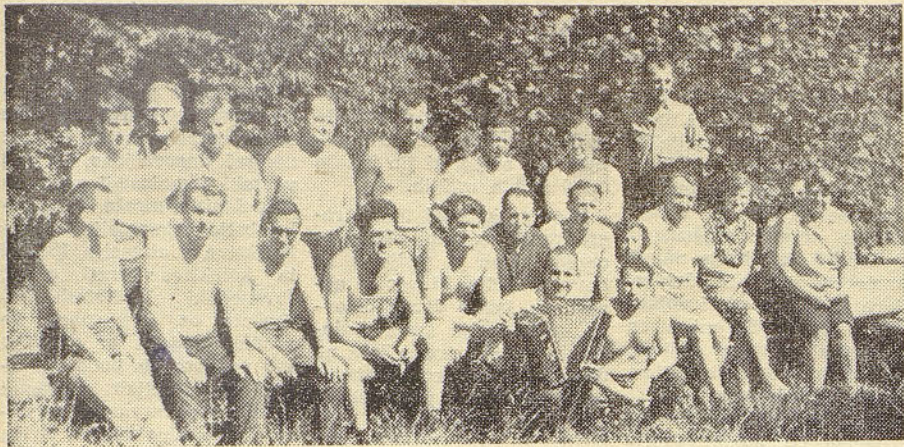
udeleženci slavnosti razigrane volje poslovili in odšli domov z mislijo, da so tod preživeli lep dan.

Ko tehtam pičila finančna sredstva in prireditve, tedaj je moč reči, da so bila leta z veliko požrtvovalnostjo dobro izkoriščena. Med te ljudi vsekakor sodijo vsi, ki so v karkoli pomagali pri tej akciji, predvsem pa tovariš Dermota, ki je kot predsednik pripravljalnega odbora za proslavo dneva borca prevzel in uspešno izpeljal poverjeno mu nalogo.

Ado

Na proslavi so sodelovali pevci iz Stržišča

Borci, zaposleni v tovarni »Aparati« so slavili svoj praznik na Travnici nad Ribnico. Več bomo o tem poročali v naslednji številki

Razgovori so bili koristni

(Nadaljevanje z 2. strani) DS ZP za letos odobril 40 borcem (iz vsake organizacije 3 ali 4 oddih na Dugem toku in sicer od 15. do 22. avgusta. V nadaljevanju je nakazal kot problem, da so za dobro organizirano delo komisije ZB prepričala finančna sredstva, ki jih dobijo sindikati. Glede informacij je poudaril potrebo po objektivnem poročanju v glasilu Iskra,

v časopisu naj se odpre tudi rubrika »Pravice aktivnih borcev«, kjer naj pravna služba poroča o vsem, kar je v zvezi z zakonskimi določili glede pravic aktivnih borcev, da ne bo vedno toliko povpraševanja.

V nadaljnji diskusiji so se zastopniki ZB in sindikata dotikali posameznih problemov, predvsem pa je izstopilo mnenje tistih, ki so govorili, da

ponekod nekateri že dvigajo glave, posebno tisti, ki si želijo »staro« življenje in prav zato šikanirajo borce oz. člane ZB. Prav zato bi bili zadevni razgovori večkrat koristni.

V drugi točki dnevnega reda je v imenu generalnega direktorja pozdravil udeležence tov. inž. **Vladimir Klavs**, čestital je borcem k njihovem prazniku z željo, da bi se le-ti še naprej čvrsto stali v vrstah, ki vodijo k utrditvi miru in krepitvi naših sil.

Iz nadaljevanja je moč izluščiti tole: »Pred nami oz. ISKRO stoji ogromno problemov. Tarejo nas slabo opremljene tovarne, kajti večina jih je nastala v skromnih razmerah, iz malih delavnic in požitvalnosti ljudi. Reforma nas sicer ni presejela, pač pa zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni možno razvijati naše rasti tako, kakor bi bilo prav in potrebno. Tehnologija v svetu ima izredne pospeške; mi se moramo vključiti v mednarodno delitev dela. Organizirati moramo tako podjetje, ki bo kos dogajanju v svetu. Predvsem moramo postaviti ljudi pred odgovornost! Za sodelovanje s svetovnimi organizacijami in večjih uspehah tudi doma, bi bila najbolj primerna branžna organizacija. Tu bo treba pohiteti, kajti pred nami je najbolj ostro obdobje reforme.

Na razna vprašanja glede solidarnega pokrivanja izgub je odgovarjal sekretar ZP, ki je povedal, da je predlog, da se ta zakonska določila spremenijo — v uradnem postopku. Kar se tiče o boljšem in objektivnem poročanju v časopisu »Iskra« pa je glavni urednik povedal, da se z mnenjem strinja, vendar je predvsem važno, da s članki ni kršena poslovna tajnost oz. da ne kvarimo učinkovitosti poslovanja.

Po kosilu je predsednik komisije ZB obrata Žužemberk — tov. **Jože Prušek** povabil navzoče na ogled spomenika padlih borcev, kamor so udeleženci položili venec. Obeležje je edinstveno; stoji na hričku, s svojo izredno vi-

šino pa je spomenik viden daleč naokoli. Na ploščah je vklesanih 1300 padlih za svobodo. O poteku bojev je zbranim govoril domačin — prvoborec tov. **Franc Lavrič**. Zanimivo pripovedovanje je dalo sliko zavednih prebivalcev Žužemberka, ki se je v času NOB večkrat znašel sredi borb, bil nekajkrat osvobojen in spet izgubljen in je mnogo trpel zaradi sovražnikovega bombardiranja.

Blížnji gozdiček je bil kraj

izredne gostoljubnosti domačinov. Udeleženci so si čestitali za dan borca... Ogenj je plapolal, spomini pa so segali tja v dneve naših hontenj, svobodnih misli in življenja. Pesem partizanska je vriskala skozi prešerne barve šumečega gozda in se spajala s svobodnimi ljudmi.

Hvala vam, tovariši iz Žužemberka. Bili ste nam učitelji velike in bratske gostoljubnosti ter zdravih in blagih misli... Srečno!

Plavanje — življenjska nujnost

Grožljive novice prvih dni počitnic o prvih žrtvah kopalnih dni — mladih utopljenih, nas pretresajo dan za dnem. Vode in vroči dnevi so že dobili svoj davek, ki so ga z življenjem plačali mnogi mladi ljudje, učenci ljudskih šol, dijaki in delavci — vsi v glavnem NEPLAVALCI.

Ne bom govoril o zmotnem mišljenju nekaterih staršev, da otrokom ni potrebno znati plavati, kajti taki starši so zelo redki, če pa so, so neizobraženi in verjetno tudi nekoliko duševno zaostali, resneje pa bi bilo treba spregovoriti s starši iz naših industrijskih središč, kjer imamo bazene, in plavalnih šol na pretek, in pa z vodstvi naših šol, ki še vedno niso uvidele, da spada plavanje v osnovno življenjsko potrebno veščino, ki jo mora obvladati vsak državljan, posebno pa naša mladina, ker se tudi najlažje tega nauči.

Mnoge naše družine vsako leto odhajajo na počitnice, na morje ali kam drugam — redko proč od vode in nevarnosti za vsakega neplavalca. Neredko se pripete nesreče na šolskih ekskurzijah, ko utone mlad človek samo zaradi naše malomarnosti, ker ga nismo naučili plavati ali pa mu zato nismo dali prilike.

V Kranju je potrebo po znanju plavanja in sistematskem utrjevanju te veščine spoznala v prvi vrsti osnovna šola »dr. Franceta Prešern« od osnovnih šol, do čim ostale osnovne šole kolebajo, zaradi stroškov uporabe bazena in zaradi »odgovornosti« učiteljev telesne vzgoje (kaj če se kateremu učencu kaj primeri?! Zdi se mi, da marsikje pozabljajo, da se vsak slab red iz kate-regakoli predmeta da popraviti, utopljenec pa pomanjkljivega znanja iz plavanja ne popravi in tudi življenje ne vrne nihče! V Kranju in Ljubljani, v Radovljici in Trbovljah in v Novi Gorici delujejo plavalni klubi, ki vsako leto prek poletja organizirajo plavalne šole za otroke. Dolžnost staršev in tudi njihova ODGOVORNOST je tudi v tem, da svoje otroke pošljejo v take šole, da se naučijo plavati — in to dokler še ni prepozno!

V Kranju je taka šola pričela z delom 5. julija na letnem kopalšču, posamezne prijave pa zbira na kopalšču tov. **Av gust Oman** in daie tudi podrobnejše informaci-

je. Plavalno šolo za odrasle pa bo organiziral Zavod za izgradnjo in vzdrževanje športnih objektov Kranj, ki tudi upravlja s športnimi objekti — in to v jeseni (v zimskem bazenu).

I. S.

Pisma bralcev

ISKRENA HVALA, TOVARISI

Dovolite, dragi sodelavci iz tovarne »Aparati« Ljubljana, da se vam na tale načn skromno, a od srca zahvalim za tako lepo presenečenje ob slovesu. Veste, beseda gro včasih človeku težko iz ust, posebno še v takih trenutkih.

Odhajam v zaslužni pokoj; v mislih pa bom pogosto z vami, z vašimi problemi. Včasih se človeku tudi v velikem kolektivnu zazdi, da je tako sam — ali ne?... Prepričali ste me, da ni tako. Iskreno se vam zahvaljujem za vso pozornost, priznanje, da sem bil resnično ginjen; zato ob uri slovesa nisem našel pravih besed. Prepeln sem bil vtisov, zato se vam sedaj lepo zahvaljujem za vse sodelovanje in zlasti za prisrčno slovo. Se enkrat, dragi tovariši, iskrena hvala!

Ob tej priliki vam želim še mnogo, mnogo delovnih uspehov in predvsem osebnega zadovoljstva!

Maks Sešek
Vevče 27
Ljubljana-Polje

PISMO BRALCEV
POZDRAV Z REKE

Tov. urednik!
Sem na odsluženju vojaškega roka in kot član ZP »ISKRA« želim, da mi pošljete glasilo »Iskra« na spodnji naslov. Prisrčno pozdravljam vse sodelavce v obratu »Stikalca«. Za uslugo moja iskrena hvala.

Tone Brank
V. P. 7640/8
Rijeka

Urejeno! Lep pozdrav in dobro počutje pri vojakih. Uredništvo

Anica Golež

Skoraj nemogoče se nam zdi, draga Anica, da te je kruta usoda iztrgala iz naše srede.

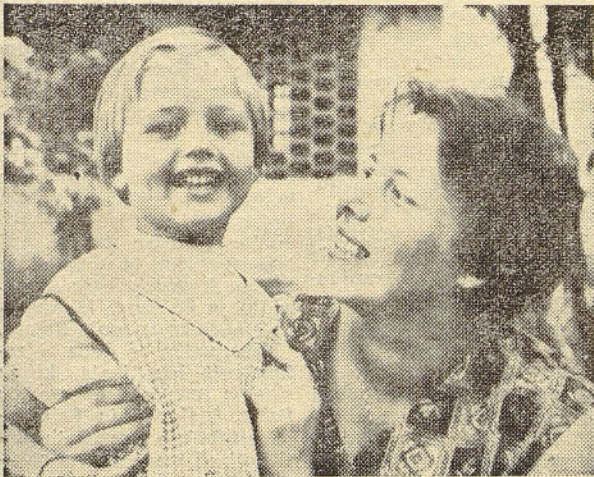
Usodnega dne smo onemeli pri radijskih sprejemnikih, ko smo zvedeli o tragični prometni nesreči, ki je terjala pet smrtnih žrtev; med njimi si bila tudi Ti, draga Anica, in tvoja hčerka Alenka. V sredo jutraj je tvoj sedež v pisarni ostal osamljen, med nami vsemi, ki smo te poznali, pa je nastala boleča praznina.

Ko si se pred dobrim tednom na željo hčerke Alenke podala uživati toplino in svežino morja, nisi niti malo pomislila, da te ne bo več med nas. Tudi mi si nismo predstavljali, da ne bomo več

slišali tvojih vedno šaljivih besed, s katerimi si ožarjala okolico. Knjiga tvojega življenja in preljube hčerke Alenke, ki si jo neizmerno ljubila, se je dne 4. julija zaprla za vedno. Komaj 33 let stara, sredi velikih nad in lepe družinske sreče, te je usoda ločila od moža, male hčerke Dorice in dobrih staršev, ki jih je tvoja izguba neizmerno prizadela.

V srcih nas vseh, posebno pa tvojih sodelavcev, bo vedno pričujoča tvoja vedrina, topla beseda in nasmejan obraz.

Sodelavci finančne službe tovarne »Elektromehanika« Kranj

Tragično preminuli Anica in Alenka Golež

Borci NOB in njihove pravice

Naše glasilo bo odslej v tej rubriki objavljalo kratke izvlečke vseh pomembnejših predpisov, ki so že v veljavi, kakor tudi predpisov, ki bodo izšli in zadevajo pravice udeležencev NOB.

Pričeli bi kar z dodatkom za borce. (Zvezni zakon — Ur. l. SFRJ, št. 52/64, republiški zakon — Ur. l. SRS, št. 10/65 in dopolnitev — Ur. l. SRS, št. 24/67).

Pravico do tega dodatka imajo udeleženci NOB:

— ki so stopili v NOB pred 9. 9. 1943 in imajo ta čas do 15. 5. 1945 dvojno vstet v pokojninsko dobo,

— udeleženci španske revolucionarne armade s priznanim dvojnimi štetjem,

— ki so v delovnem razmerju poln delovni čas, s čimer so izenačeni tudi delovni, vojni in mirovni vojaški invalidi, če delajo toliko časa, kolikor po izvidu in mnenju invalidske komisije ustreza njihovi delovni zmožnosti ter žene, ki imajo po predpisih pravico do skrajšanega delovnega časa zaradi dojenja ali nege svojega otroka,

— ki imajo najmanj 15 let pokojninske dobe, od tega pa najmanj 10 let zavarovalne dobe po predpisih o socialnem zavarovanju, pri čemer se v to 10-letno zavarovalno dobo vštevaajo z dejanskim trajanjem tudi obdobja posebne dobe, katera se po predpisih o pokojninskem zavarovanju dvojno všteva vajo,

— čigar osebni dohodek ne dosega republiške osnove, katero za vsako leto posebej določi Izvršni svet SR Slovenije.

Trenutno veljavna republiška osnova znaša 780,00 N din, razlika med borčevim osebnim dohodkom in omenjeno osnovo pa se obračuna:

— borcu od leta 1941 in udeležencu španske republikanske armade	100 %
— borcu od leta 1942	90 %
— borcu od 1. 1.—8. 9. 1943	60 %

O pravicah do dodatka odloča za socialno varstvo pristojni upravni organ občinske skupščine, na pismo zahtevo stranke in pošlje odločbo, ki jo izda v tej zadevi upravičenčevemu izplačevalcu osebnega dohodka v izvršitev tako, da se ta dodatek mesečno odmerja in izplačuje skupaj z osebnim dohodkom.

A. M.

Sindikalni informator

Sindikalni odbor ZP ISKRA je na svoji seji v prvi točki dnevnega reda razpravljala o pomoči arabskim narodom. Soglasno je bila sprejeta izjava, naslovljena na samoupravne organe organizacij ZP ISKRA, ki obsoja napad Izraela na arabske države. Izjava je bila v celoti objavljena v glasilu. Se enkrat se je pokazalo enotno stališče, ko je potrebno priskočiti na pomoč naprednim silam.

V nadaljevanju so bile obravnavane III. poletne športne igre, o čemer smo že pisali.

ODDIH IN REKREACIJA

Razprava je sprožila niz vprašanj kako zainteresirati oz. omogočiti čim večjemu številu delavcev, da bodo koristili dopust v počitniških domovih, tu gre predvsem za tiste naše organizacije in obrate iz podeželja. Zavedati se moramo, da je odih za

vse naše delavce še kako potreben, če hočemo, da si bodo pridobili novih moči za izpolnjevanje nalog, ki jih čakajo na delovnih mestih.

Pogovor je tekel tudi o regresiranju za letni oddih po organizacijah v podjetju in izven podjetja. Mnogo se govori, da imajo druge delovne organizacije cenejše domove — toda regres tam ne dobe delavci na roko, temveč ga dobijo prek počitniškega doma, če gredo tja na letni oddih.

Bilo je podano več zadevnih misli, bolj podrobno pa bo o tem razpravljano na eni od naslednjih sej.

Predsednik je člane odbora seznanil z novim, bodočim, organizacijskim konceptom ZP — Iskre — brannjo organizacijo, ki se pripravlja za razpravo.

Na koncu se je razvil razgovor o glasilu »Iskra« in do-

pisovanju v glasilo, s strani organizacij. Na zadnjem sestanku sekretarjev je bilo namreč dogovorjeno, da naj v vsaki organizaciji organizirajo dopisno mrežo, da bi tako bolje seznanjali delovne kolektive s situacijo ISKRE in kolektivov med seboj. Predsednik sindikalnih podružnic oz. organizacij so predlog podprli in obljubili vso podporo, da bodo v svojih organizacijah pomagali urediti dopisno mrežo, za naše glasilo. Upajmo, da bo na splošno željo vseh naših kolektivov ta zahteva tudi oživel in da bo naše glasilo redno objavljalo članke iz vseh naših organizacij.

Janez

Problemi...

(Nadaljevanje s 1. strani) tronskih instrumentov Horjul. O teh dveh tovarnah, njihovih organizacijskih in poslovnih težavah bomo pisali v naslednjih številkah našega glasila, pisali pa bomo tudi o »Mikronu«, ki zaradi izredno slabe tržne situacije na področju prodaje gospodinjstkih aparatov, preživlja izredno krizo. Tovarna je dograjena, lahko se vsak dan osamosvoji, njena sedanja proizvodnja pa skoraj ne najde kupca, ker je Jugoslavija poplavljen s sorodnimi in podobnimi izdelki iz Vzhoda in Zahoda po skoraj smešno nizkih (dumpling) cenah, ki so nižje od proizvodne cene. Prav zaradi vseh teh, in še drugih problemov, ki tarejo skoraj vse naše kolektive, človek ne gre več brezskrbno, kaj šele z veseljem na dopust. In pri vsem tem še niti z besedico nismo omenili zamotan svetovni položaj.

I. S.

Obvestilo mladim avtostoparjem

TK ZM »Elektromehanika« Kranj obvešča mlade »stoparje«, da uredništvo »Mladine« tudi letos, že drugo leto zapored, organizira avtostop z izkaznicami. Tak avtostop ima več prednosti, med drugimi je lastnik izkaznice med vožnjo z avtomobilom zavarovan. Za izkaznico plača naročnik »Mladine« 300 S din, tisti pa, ki ni naročnik »Mladine« 1.000 S din, kdor pa izkaznico že ima in jo želi podaljšati in ni več naročnik, pa plača 900 S din.

Prijavite se lahko pri tov. Nadi Torkar, »Elektromehanika«, tel. 348 do 18. julija.

O kibernetiki

Kibernetika ni ostala le znanstvena veda, katere delo bi potekalo le v laboratoriju, niti ni ostala v okviru teoretskih razmišljanj. Nikakor ni znanstvena osnova za ustvarjanje novih filozofskih mišljenj niti se ni zaprla v krog povsem praktičnega dela. Kibernetika se je razmahnila na vsej fronti, na kateri se uravnavao odnosi med ljudmi, vključila pa se je tudi v ekonomiko obstoječega družbenega sistema in tehnike.

Robert Wiener je definirala kibernetiko kot znanost, ki bilo do neke mere tudi razumljivo. Napredek znanosti prenosom vesti v strojih in v živih bitjih. Rezultati kibernetike v tehniki in industrijski proizvodnji odsevajo v glavnem v avtomatizaciji. Avtomatizacija v proizvodnji zamenjuje človeško delovno silo in jo nadomešča z mehaničnimi, pnevmatskimi, hidravličnimi in elektronskimi napravami.

Navedeni podatki so bili do nedavnega last posameznih ved. Strokovnjaki z enega področja niso imeli predstave o tem, kaj se dogaja

ker ima vsaka znanstvena veja svoje posebne naloge in posebne metode razmišljanja.

Vede, kot so fizika, kemija in biologija, so po svoji vsebini in predmetu raziskovanj zelo sorodne. Poznamo številne procese, v katerih se fizikalni in kemični, kemični in biološki pojavi tesno prepletajo. Precej bolj oddaljeni so psihologija in matematika, matematika in jezikoslovje, fiziologija in logika. A tudi tu je veliko skupnega. Znanstveniki so se postopoma prepričevali o tem, da mora biti izhodišče za nadaljnji napredek znanosti ugotavljanje zveze med vsemi področji raziskav, in to celo med najrazličnejšimi.

Malopred drugo svetovno vojno se je v ZDA združila skupina znanstvenikov, zastopnikov raznih strok. V njej so bili fiziki in matematiki, psihologi, fiziologi in zdravniki. Člani tega krožka so se namenili obdelati splošna vprašanja znanosti in razvijati mejna področja med raznimi strokami, da bi mo-

gli na tej osnovi križati in združevati znanstvene interese vseh članov skupine. Pri delu krožka je sodeloval znani matematik Nobert Wiener.

Vojna je za nekaj časa prekinila njihovo delo, a ga ni popolnoma ustavila. V določeni meri je celo pripomogla k nastanku tiste splošne znanosti, ki so jo hoteli ustvariti člani združenja. Kot rečeno je Nobert Wiener, eden izmed ustanoviteljev nove znanosti, definirala kibernetiko kot »teorijo krmiljenja in sporočanja v živih organizmih in strojih«. Gre za to, da raziskujemo v kibernetiki informacije s stališča krmiljenja, krmiljenje pa pojmuje mo kot informacije. Zato je veda o informaciji hkrati tudi veda o krmiljenju.

Razen tega lahko opazimo pri živih organizmih take posebnosti krmiljenja, kot jih pri strojih ni. Te posebnosti ne sodijo v predmet kibernetike. Kibernetiko zanima samo tisti moment krmiljenja, ki je značilen za stroje in žive organizme. S tem v

zvezi je nastal kompleks problemov, ki zadevajo splošne zakonitosti mehanizmov in človeka. Njihova rešitev je zahtevala vključitev elektronične logike, fiziologije, psihologije pa tudi jezikoslovja. Novemu področju raziskovanj, ki je vsebovalo podatke najrazličnejših ved, vendar ga niso mogli vključiti v eno izmed že znanih strok, so dali ime »kibernetika«. Beseda izvira iz starogrškega kybernetes, kar pomeni krmar. S terminom kibernetika so že starogrški filozofi imenovali umetnost »krmarjenja« ladje in tudi v prenesenem smislu umetnost krmarjenja — vodenja« človeške družbe. V istem pomenu je uporabil ta termin francoski fizik Ampère, ki je imenoval kibernetiko umetnost vodenja države.

Kibernetika je veda o zakonitosti krmiljenja, ki je skupno raznim sistemom. Če fizika, biologija in fiziologija raziskujejo z različnih plati bolj ali manj istovrstne — materialno sorodne predmete in pojave, tedaj raziskut-

ZDRUŽENO PODJETJE

SKLEPI 3. SEJE

UO ZP (26. 6. 1967)

● UO ZP sprejema na zna-
nje poročilo odbora za za-
časno upravo Tovarne elek-
tromotorjev Železniki in se
strinja s podvzetimi sanacijski-
skimi ukrepi tega odbora.

● UO ZP sprejema na zna-
nje poročilo o poteku postop-
ka za ustanovitev organiza-
cije ZP ISKRA Tovarne upov
Sentjerne in zadolžuje strokovne
službe ZP, da pripravijo obširnejšo obrazlo-
žitev.

● UO ZP se pridružuje
priporočilu generalnega di-
rektorja ZP ISKRA KRANJ
tov. Vladimirja Logarja z
dne 20. 6. 1967, naslovljene-
mu vsem predsednikom delav-
skih svetov organizacij,
glede pomoči arabskim na-
rodom in prav tako priporoča,
da se organi upravljanja orga-
nizacij in enot strokovnih
služb povežejo s pristojnimi
teritorialnimi štabi za organi-
ziranje pomoči in da sprej-
mejo ustrezne sklepe za do-
delitev čimvečje pomoči arab-
skim narodom, katerim je
izraelska agresija prizadejala
veliko škodo.

SKLEPI

2. ZASEDANJA DS

(30. 6. 1967)

● Delavski svet združene-
ga podjetja naknadno potrjuje
mandate še 3 članom DS
ZP, naslednjim tovarišem:
inž. Francu Levovniku, Jo-
žetu Cvaru in Ernestu Koke-
lju.

● DS ZP potrjuje odgovor
pomočnika generalnega di-
rektorja inž. Prežlja in di-
rektorja programsko-tehnič-
nega področja inž. Klavsa na
člansko vprašanje tov. inž.
Ivana Filipiča, glede stanja
in načrta razvoja planarne
tehnike v ZP ISKRA.

● DS ZP sprejema predlog
gospodarskega plana ZP
ISKRA za leto 1967 v pred-
loženi obliki s tem, da je
treba brezpogojno realizirati:
a) planske proporce delitve
dohodka,
b) planirane faktorje obra-
čanja,

c) ostanek dohodka mora
zadostovati za pokrivanje vseh
obvez organizacij v sestavu
ZP.

Finančno - računovodsko
področje mora predlaganemu
gospodarskemu planu dodati
še stroškovnik družbeno-po-
litičnih organizacij ZP v vi-
šini 77.750.— N din, ki ni bil
zajet v planu strokovnih
služb ZP.

Za izvajanje in stalno kon-
trollo tega sklepa so zadol-
žene organizacije in strokov-
ne službe ZP.

● DS ZP odredi v skladu
z določilom člena 116 Temelj-
nega zakona o podjetjih v
ZP ISKRA KRANJ — orga-
nizacija: Tovarna elementov
za elektroniko z dnem 10. 7.
1967 začasno upravo. (Glej
članek: »Uvedbačasne
uprave v tovarnah »Elemen-
ti« in »Elektronika« Horjul
— upravičenca.)

● DS ZP sprejema na zna-
nje informacij o poteku po-
stopka za izločitev obrata
»Upori« Sentjerne iz orga-
nizacije Tovarna elementov
za elektroniko, Ljubljana in
ustanovit. samostojne organi-
zacije združenega podjetja
ISKRA — Tovarne upovov,
Sentjerne.

● DS ZP odredi v skladu
z določilom člena 116 TZP v
ZP ISKRA KRANJ — orga-
nizacija: Tovarna elektron-
skih instrumentov, Horjul,
z dnem 10. 7. 1967 začasno
upravo (Glej članek: »Uvedba
časne uprave v tovarnah
»Elementi« in »Elektronika«
Horjul — upravičenca.)

● DS ZP se strinja s skle-
pom 24. seje UO ZP z dne 12.

4. 1967, da postane Počitniška
skupnost posebna storitvena
enota v okviru združenega
podjetja, katere ustanovitelj
je združeno podjetje, in da
se med Počitniško skupnostjo
in združenim podjetjem skle-
ne pogodba, kot jo predlaga
org. kadr. področje.

DS ZP se strinja s predlo-
ženim osnutkom statusa in
pogodbe Počitniške skupnosti
ter osnutkom pogodbe o med-
sebojnih razmerjih med PS
in ZP s spremembo, ki jo
predlaga komisija za oddih
in rekreacijo, v zadnjem od-
stavku VIII. člena osnutka
pogodbe o medsebojnih raz-
merjih med PS in ZP, ki naj
se glasi:

»Vsakoletno kalkulacijo cen
za koristnike iz točke II. a)
sprejme svet PS, cene penzi-
onov (storitev) pa dokončno
potrdi ustanovitelj.

V kolikor pa ustanovitelj do-
loči nižje cene od predložene
cen, je dolžan pokriti
razliko. Cene za koristnike
iz točke II. b) potrdi svet
PS na predlog uprave PS.»

V smislu sklenjene pogodbe
med ZP ISKRA in PS
ISKRA se uprava PS finan-
sira enako kot strokovne služ-
be ZP (člen 116 Statuta ZP).

Pravna služba ZP ISKRA
naj uredi vse potrebno glede
registracije PS kot posebne
storitvene enote.

ELEKTROMEHANIKA

SKLEPI

6. SEJE UO

(28. junija 1967)

● Upravni odbor predlaga
delavskemu svetu tovarne
in sklepanje pred-
log za spremembo gospodar-
skega plana tovarne za letoš-
nje leto.

Sprememba je potrebna za-
radi spremenjenih prodajnih
možnosti.

Tem spremembam ustrezno
se spremeni dinamični plan

proizvodnje in normativi
osebnih dohodkov.

● Upravni odbor predlaga
delavskemu svetu tovarne, da
odobri znižanje prodajnih
cen za avtomobila Fiat 1300,
ker ju po prvotno odobrenih
cenah ni bilo moč prodati.

Cena avtomobila z inv. št.
14347 naj se zniža od 1.500.000
na 600.000 S din;

cena avtomobila z inv. št.
14348 naj se zniža od 1.700.000
na 1.000.000 S din.

● Upravni odbor je obrav-
naval sistemizacije delov-
nih mest in analitične ocene
naslednjih delovnih enot:
produkcije delov, obrata ATN,
obrata stikal, vzdrževanja in
obrata orodjarne. Upravni
odbor je v tej zvezi zavzel
naslednja stališča:

— za produkcijo delov je si-
stemizacija potrjena v ce-
loti,

— pri sistemizaciji obra-
ta ATN se popravi analitična
ocena delovnega mesta »vod-
ja kalkulacij« iz 29. na 30.
plačni razred; za delovno me-
sto »mojster I« v delavnici za
struženje predlog šefa obra-
ta ni bil sprejet ter upravni

odbor pooblašča komisijo za
osebne dohodke, da v spora-
zumu z vodstvom produkcije
in obrata ATN ta primer
dokončno reši.

● Upravni odbor je na 7.
seji potrdil sistemizacijo in
analitično oceno delovnih
mest za delovno enoto vzdr-
ževanje.

Pri tem je upošteval nekaj
tehničnih predlogov za spre-
membo prvotnega predloga,
ki jih je posredoval delavski
svet ekonomske enote in za
katere je bila sporazumna tu-
di komisija za osebne dohod-
ke in strokovne službe.

— za obrat stikal je siste-
mizacija v celoti potrjena,

— za orodjarno se spreme-
ni analitična ocena delovnih
mest: »vodje GPP« iz 28. v
29. plačni razred ter »vodje
kalkulacij« iz 29. v 30. plač-
ni razred.

Vse sistemizacije veljajo
od 1. julija 1967 dalje.

● Upravni odbor je potrdil
predlog komisije za osebne
dohodke, da se v stimulacijo
za vodstveni kader vključi-
jo tudi vsi urejevalci.

Objava

»ISKRA« ELEKTROMEHANIKA KRANJ
OBRAT ŠTEVCEV

Objavlja prosto delovno mesto

vodja proizvodnje delov

Pogoji: Strojni inženir z najmanj 3-letno ustre-
zno prakso ali strojni tehnik z najmanj 8-letno ustre-
zno prakso.

Ponudbe sprejema kadrovska služba tovarne
»ISKRA« ELEKTROMEHANIKA KRANJ, Savska
loka 4 do 1. 8. 1967.

je kibernetika različne ob-
jekte z določene, iste strani.
Ti predmeti lahko spadajo v
področje fizike, matematike,
elektronike, fiziologije in so-
ciologije, vendar pa kiberneti-
ka ni niti fizika, niti matema-
tika, elektronika, fiziolo-
gija ali sociologija, ni del no-
bene izmed teh konkretnih
ved, čeprav uporablja njho-
va spoznanja. Ti podatki se
ne nanašajo na razlike med
posameznimi vedami, temveč
na to, kaj jih združuje. Tak-
šno združevanje uresničuje
kibernetika tako, da izbira
iz raznih objektov tiste mo-
mente, ki so jim skupni, da
tako ugotavlja izomorfizme
(istoličnost). Uporaba kiber-
netike v avtomatizaciji ni
samo pospešila in pocenila
proizvodnje, temveč je omogo-
čila tudi realizacijo takšnih
dosežkov, ki jih ni bilo mo-
goče doseči s klasičnimi teh-
niškimi metodami.

Uporaba elektronskih rač-
unskih strojev je omogočila
projektiranje in izdelavo vr-
hunskih dosežkov. Brez njih
ne bi bilo mogoče izračunati

pot, po kateri se gibljejo sa-
teliti, medkontinentalne ra-
kete in vesoljske ladje. Pro-
računi, ki jih elektronski rač-
unski stroj posreduje člove-
ku, v mnogočem skrajšajo
ali prihranijo velika eksperimen-
talna dela in druga razisk-
ovanja. Da bi izkoristili
praktične dosežke kiberneti-
ke, je v okviru te tehnike na-
stalo novo področje, imeno-
vano bionika. Ta veja kiber-
netike proučuje sisteme za
upravljanje in analizo dela
občutljivih organov živih bi-
tij, da bi izkoriščali te fizio-
loške funkcije pri reševanju
tehnoških procesov. To po-
meni, da bi se bionika rada
približala funkcijam živih
bitij in jih uporabljala za
različne sisteme.

Drugo področje v uporabi
dosežkov kibernetike je pod-
ročje ekonomije, in to z upo-
rabo elektronskih računskih
strojev. S temi sredstvi so
krajšali obdelavo ekonom-
skih podatkov. Uporaba teo-
rije informacij na področju
jezikoslovja je dala jezikos-
lovju matematično osnovo.

Proučili so statistično struk-
turo jezika in tudi številne
lastnosti jezika s stališča sta-
tistike.

Ta metoda je vnesla v je-
zikoslovje točnost znanstve-
nega mišljenja in tako pribli-
žala jezikoslovje splošnim za-
konom narave. Tako je na
primer prišel v jezikoslovje
princip entropije, s prouče-
vanjem tega so odkrili mno-
vega zakonitosti, ki so značilne
za jezik.

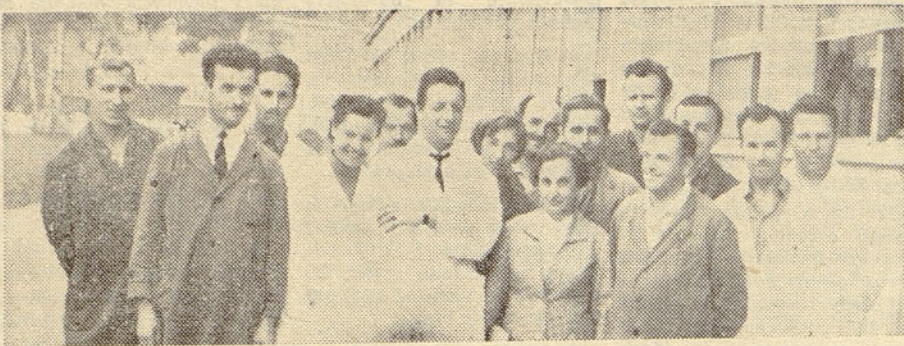
Statistične analize jezika
danes že praktično uporab-
ljajo pri reševanju velikih
problemov, ki jih je člove-
štvo želelo rešiti že pred
mnogimi desetletji. To je pro-
blem, kako izdelati stroj, ki
bi lahko avtomatsko preva-
jal časopise ali knjige iz
enega jezika v drugega. Pri
reševanju problemov strojne-
ga prevajanja je nujno po-
trebno ozko sodelovanje je-
zikoslovca in tehnika. Jeziko-
slavci morajo najprej izdelati
tudi vsa statistična dela zaradi
priprave ustreznega »slovar-
ja«, ki ga nato posredujejo
stroju za prevajanje. Osnov-

ni princip prevajanja z elek-
tronskimi stroji je v tem,
da mora računalnik v svo-
jem obsežnem pomnilniku —
memoriji — poiskati besedo,
ki jo želi prevesti in da tako
besedo dekodira v jezik, v ka-
terež želimo tekst pre-
vesti. Da bi se ta pro-
ces čimbolj uspešno raz-
vijal, je treba hkrati in
uspešno rešiti tehnične in je-
zikovne probleme. Kot je vi-
deti, je na tej poti dosegla
tehnika večje uspehe od je-
zikoslovja. Pri analizi različ-
nih jezikov, ki so jih že sta-
tistično analizirali, se je po-
kazala zelo zapletena neme-
rična struktura. Zato terja se-
stavljanje optimalnega slo-
varja in pravila za prevaja-
nje od jezikoslovca dolgotraj-
no delo ob istočasni upora-
bi točnih metod in spoznanj.
Da bi rekonstruiral smisel
besede jezika A s semantič-
nim pomenom, slovnično ob-
liko in sintaktično strukturo
jezika B, mora stroj spoznati
in označiti v svoji kodi vsa-

kega teh elementov z eno šte-
vilko.

Veliko vlogo je odigrala ki-
bernetika v medicini. V pro-
učevanju funkcij, ki kažejo
sorodnost med živimi bitji in
stroji, je kibernetika usme-
rila svojo osnovno aktivnost
na področje povratne vezave
in na obdelavo informacij.
Živi organizmi kažejo izred-
no veliko primerov avtomatske
regulacije posameznik
svojih funkcij, katerih dela
si sploh ne bi mogli misliti,
če bi to potekalo pod vplivo
zavestne kontrole. Razisk-
ovanja v tej smeri so ro-
dila tako praktična kot teo-
retska dognanja, ki jih v ve-
likih meri izrabljajo za fizio-
logijo, patofiziologijo in kli-
nično medicino. Tako lahko
v proučevanju in tolmače-
nju življenjskih funkcij orga-
nizma vnesemo matematične
metode in teorijo avtomatske
regulacije.

Posebno področje kiberne-
tike predstavlja izdelava mo-
dela, s katerim je mogoče
imitirati procese živih bitij,
prenesene v analogne elek-

Kdo ne pozna Angelce Jelenčeve? Od prvih dni je bila v telefoniji, pred tem pa dve leti v montaži instrumentov tako, da jo upravičeno štejemo med veterane ISKRE («Elektromehanika» Kranj). V vsem tem času je bila skladiščnik. Vestno je opravljala svoje delo in prenekaterim posredovala tudi praktične izkušnje. Če je bilo treba, je znala biti energična. Pri odhodu v zaslužni pokoj ji nekdanji sodelavci želimo, da bi ga dolgo let uživala v zdravju, zadovoljstvu in vedrem razpoloženju.

Nepozaben dan

Člani ZB iz »Avtomatike« Pržan so praznovali nad Rašico

Člani ZB Iskra - Pržan so zbrali za svojo proslavo partizanski kraj Rašico. Priredili so nagradno streljanje in najboljšim strelcem podelili knjižne nagrade, prek zvočnika pa so oddajali borbene in narodne pesmi.

Na povratku s proslave dne-

va borca v Žužemberku sta se tod ustavila tudi gen. direktor Vladimir Logar in inž. Vladimir Klavs. Pogovor je bil poln spominov iz NOB ter hude obsodbe agresije. Ob tej priliki so se v večerni uri skupno s predstavniki oziroma člani ZB Pržana in pred-

stavniki PD Rašica povzpeli na razgledni stolp, ki je na mestu ustanovitve rasiške čete in nosi ime Vrh heroja Staneta Kosca. Iz tega Vrha, blizu katerega je PD Rašica postavilo svojo novo planinsko postojanko, je krasen razgled. Podnevi skoraj na vse vrhove Slovenije, ponoči pa se svetlika Ljubljana — Kamnik — Skofja Loka — Kranj ter Brnik.

Minil je lep dan, ki se ga bodo prisotni prav radi spominjali in še prišli na partizanski vrh nad Rašico.

K. R.

OBVESTILO

Taborjenje za mlade planince v Vratih

Mladinska komisija pri Planinski zvezi Slovenije organizira tabor za mlade planince v Vratih v dneh od 25. julija do 3. avgusta ter od 15. do 24. avgusta. Cena taborjenja za 10 dni znaša 5.000 S din. Starostna meja udeležencev je od 12 do 25 let. Stroške prevoza do Mojstrane oz. Vrat nosijo udeleženci sami.

Prijave zbira pisarna planinskega društva Kranj vsak dan razen ponedeljka in sobote od 14. do 16. ure in sicer za obe izmeni. Vse informacije dobi te v omenjeni pisarni v Kranju, Koroška 21., tel. 21-303.

ZAHVALA

Ob težki izgubi moje mame **MARIJE AGNIČ** se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem na traku števca E 5 za izraze sožalja in denarno pomoč.

Marija Agnič

Apno

prvovrstno žgano po industrijski ceni dobavlja fakoj na dom in sprejema naročila za vsako količino KZK Kranj — kooperacija.

Skladišče, Cesta JLA, (pri Kernu), telefon 22-143.

tromehanične naprave. Teorija modela postavlja in rešuje vprašanja, katerim se fizikalna rešitev lahko verno prikaže kot neki biološki pojav in katerega matematično enačbo lahko izrazi biološki proces z modelom. Poleg čisto znanstvenega interesa za izdelavo analognih modelov obstaja tudi praktična uporaba za izkoriščanje teh v vsakdanjem življenju. Modeli, ki delujejo na principu avtomatskih računskih strojev, opravljajo precej komplicirane logične in računске operacije ter avtomatizirajo industrijskih procesov, prevajajo iz enega jezika v drugega itd.

Obstajajo pa tudi modeli, ki opravljajo posamezne funkcije človeškega organizma in jih uporabljajo kot začasno rešitev pri velikih kirurških operacijah. Tako uporabljajo v splošni medicini in v medicinski praksi umetno srce, pljuča in ledvice. Za medicinsko proučeva-

nje in pedagoško delo so izdelani modeli, ki lahko ponazorijo reflekse, odgovarjajo določeni aktivnosti na zunanje dražljaje in celo ponazorjuje umetni refleks. Tako so na osnovi teh rezultatov izdelali protezo, ki predstavlja visok vzpon ne samo v znanstvenem pogledu, ampak tudi v humanosti in etiki, ki je s celotno in splošno aktivnostjo kibernetike tesno povezana.

Medicinska kibernetika se opira na izrabo sodobnih dosežkov elektrone. Elektrone uporabljajo za znanstveno raziskovalno delo, v zadnjem času pa jo že uporabljajo za diagnostiko in terapijo. Izkoriščanje elektrone v okviru medicinske kibernetike ne vsebuje uporabe elektronskih naprav, ki rabijo za registracijo kliničnih simptomov. Z elektronskimi napravami dobi medicina samo niz važnih podatkov o organizmu, naloga kibernetičnih strojev pa je, da te podatke

obdela na osnovi določenih zakonitosti, tako vpelje kibernetiko v medicino in olajša ter pospeši do pravega rezultata. Prav tako dobimo hitro in natančno diagnozo ter hkrati podatke za izbiro najuspešnejše terapije. Uporaba elektronskih računskih strojev zmanjšuje v diagnostiki število napak, ker lahko stroji v izredno kratkem času primerjajo veliko število podatkov z vsemi mogočimi kombinacijami simptomov. Te kombinacije je prej mogoče vstaviti v pomnilnik — memorijo računalnika.

Podobno kot slišimo o projektiranju mostov in hidroelektrarn, govorijo zdaj o projektih možganov. Seveda je res, da za zdaj take projekte presojamo samo teoretično glede na tehnične težave njihove realizacije, toda avtorji takšnih projektov podrobno utemeljujejo možnost, da bomo lahko v prihodnosti premostili te težave, ki dokazujejo realnost

ideje o konstruiranju elektronskih možganov. Z drugimi besedami povedano: da bi umetni delovali kot naravni, je potrebno, da bi njihovi elementi celice delovale enako kot elementi naravnih možganov. To pa bo mogoče samo, če bodo vse fizikalne, kemične in druge lastnosti umetnih in naravnih možganov enake.

Da bi skonstruirali stroj, ki bi deloval prav tako kot možgani, bi ga morali sestaviti iz snovi, ki imajo te lastnosti, ne pa iz elektronskih ali polvodniških elementov, temveč iz visoko organiziranih beljakovinskih sistemov, ki sestavljajo naravne možgane.

Lahko torej sklepamo, da elektronski stroj ne more popolnoma nadomestiti človeških možganov. Kibernetičnih naprav ni mogoče niti danes niti v bodoče istovetiti z možgani, zato kibernetična naprava ne more imeti lastnosti, ki je značilna za najvišjo

stopnjo razvoja materije — zavesti. Ker stroj nima zavesti, ni mogoče reči, da misli v smislu človeškega mišljenja. Stroj pa lahko uspešno reproducira posamezne funkcije človekove zavesti in mišljenja. V tej smeri ima kibernetika neomejene perspektive razvoja.

Stroji, ki so bili sestavljeni na temelju kibernetike, že zdaj rešujejo naloge, ki jini človek sam ni kos. V tem pomenu so »pametnejši« od človeka. Z nadaljnjim razvojem bodo še pametnejši. Človek bo naučil stroje reševati vedno nove in nove probleme, hitreje in boljše kot to zmore sam. Kibernetikom ni treba izgubljati časa in moči za ustvaritev utopičnega cilja — elektronskega človeka. Njihova naloga je konstruiranje vedno bolj mogočnih človekovih pomočnikov na najrazličnejših področjih njegove dejavnosti — v tehniki, matematiki, logiki, medicini in meteorologiji.

Tekmovanje strelcev v Semiču

Semič, 30. 6. 1967 — V počastitev dneva borca in praznovanja partizanskega srečanja I. Belokranjskega odreda v Semiču je sindikalna podružnica organizacije »Iskra« Semič organizirala strelsko tekmovanje z malokalibrsko puško. Dvoboj ZB Črnomelj : ZB Iskra Semič se je končal z zmago Črnomlja. Pripomniti velja, da so strelci Semiča prvokrat streljali s takim orožjem.

Rezultati: Vojko Kvas, Črnomelj 43 krogov; Franc

Moljk, Semič 33; Tomaž Kočever, Semič 29 krogov.

Ekipe so nastopile v naslednjih sestavah:

ZB Črnomelj:

Kvas, Pavlin N., Tabekarič, Pavlin L., Vukorepa.

ZB Semič:

Moljk, Kočever L., Zogar, Kočever T., Sever.

Obe ekipi sta se že dogovorili za povratno srečanje v Črnomlju.

Po končanem tekmovanju so si tekmovalci izmenjali spominska darila, nakar se je pričelo slavlje v počastitev praznika. Pozno v večer je odmevala partizanska pesem, M. K.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem znancem in prijateljem v tovarni »Iskra«, posebno sodelavcem »Servisa«, kino oddelka, splošne montaže in kino konstrukcije, ki so nam ob smrti naše dobre mame in stare mame

IVANE KEPIC

izrazili sožalje, ji poklonili cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Iskrena hvala za vso pomoč vsem, ki ste jo nudili v težkih dneh ob izgubi naše mame.

Nada in Jože, Marija in Pavle, Jožica in Tone in Tanja

ZAHVALA

Ob tragični izgubi naše ljube hčerke in sestre

IRENE OŠABNIK

se iskreno zahvaljujemo celotnemu kolektivu in sindikalni podružnici Prodajno-servisne organizacije v Ljubljani za izraze sožalja, podarjeno cvetje, vso pomoč ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Mati, oče in brata